

כציפורים עפות

חידה לפסח התשע"ד (עיון בישעיהו)

הארץ רעדה והכל נהרס
בימי המצורע שגאה,
שוב נבזזה ארץ והכל קרס
בפרסות אויב, וגלגליו כסופה;

סוגר כל בית מבוא
צוחה בחוצות,
משתה שמנים, שמרים,
כל העמים כפני הלוט;

העיר סגורה ונצורה
כמו ערים שנותרו עומדות,
שכל מורד דינו תלייה
מס ישלמו הנכנעות;

ובלילה ההוא הוכו מושחתים
ורמי הקומה גדועים,
כמכת מדין בדרך מצרים
משענות – קנים רצוצים;

סגרתי כציפור בכלוב
גאה אויב בכתובת,
כציפורים עפות
יפסח ה' צ-באות;

פתחו שערים ויושר השיר
ישועה ישית חומות וחל,
ושמחת לבב כהולך בחליל
לבוא בהר ה' אל צור ישראל.

הנחיות: יש למצוא את רמזי הפסוקים בישעיהו, ואת משמעם.
מתנות אפיקומן אפשר להניח עם ספר הקשור בחידה, כמו ספרי (עם הרב בני לאו),
ישעיהו – כציפורים עפות.

פתרון

עוזיהו מלך יהודה ניצח את אויבי יהודה והצליח מאד,
"וכחזקתו גבה לבו" דברי-הימים-ב כ"ו, טז-כא),
נכנס למקדש להקטיר כמו מלך וכהן, 2 כתרים בראש אחד,
והצטרע –

ישב שנים רבות מבודד "בבית החפשית", ויותם בנו מושל במקומו;
בימיו התחולל בארץ רעש אדמה קשה מאד,
(יש חוקרי גיאולוגיה שמצאו דרך למדוד רעש קדום,
והם מדדו יותר מ-8 בסולם ריכטר!);
הרעש מוזכר גם בימי בית שני, בנבואת זכריה (י"ד, ה),
והוא מתואר בפירוט בישעיהו (פרק כ"ד):
"הנה ה' בֹּזֵק הארץ ובֹּלְקָהּ, וְעֹה פְּנִיָּה וְהִפִּיץ יִשְׁבִּיָּה ...
פַּחַד וּפַחַת וּפְחַח... וַיִּרְעֲשׂוּ מוֹסְדֵי ארץ – רַעַה הַתְּרַעְעָה הָאֲרֶץ,
פֹּר הַתְּפֹרְרָה אֲרֶץ, מוֹט הַתְּמוֹטְטָה אֲרֶץ, נוֹעַ תְּנוּעַ אֲרֶץ כְּשֹׁכֹר...";
אבל ישעיהו תיאר את הרעש כנבואה על 'רעש היסטורי' –
עליית צבא אשור בהנהגת סנחריב על יהודה ועל ירושלים!
את צבא המעצמה העולמית תיאר ישעיהו (ה', כח):
"... פִּרְסוֹת סוֹסִיּוֹ כָצַר נַחֲשָׁבוּ, וּגְלָגְלִיּוֹ כְּסוּפָה";

ירושלים מתוארת כעיר נצורה, כמו בית ישראלי במצרים בליל הפסח,
"סָגַר כָּל בַּיִת מִבּוֹא" (כ"ד, י);
"לך עמי בא בחדריך, וסָגַר דְּלַתְךָ בְּעַדְךָ, חֲבִי כִמְעַט רִגַע עַד יַעֲבֹר זַעַם –
כי הנה ה' יֵצֵא מִמְּקוֹמוֹ לִפְקֹד עֹון יֹשְׁבֵי הָאֲרֶץ עֲלֵיו... " (כ"ו, כ);
וצבא ה"גוים מרחוק" (ה', כו) מתואר כמקיף את ירושלים מסביב,
וה' יעשה להם "משתה שמנים... שמרים..." (כ"ה, ו-ז)
עד שיהיו שכורים כמו "הלוט"!

האשורים תלו את ראשי המורדים על עמודים מסביב לערים שכבשו

גם בפלשת (עקרון), וגם ביהודה (לכיש),

והערים הנכנעות שילמו מס (גם חזקיהו!);

סנחריב התגאה (בכתובת שלו) שסגר את 'חזקיהו היהודי' המורד

'בירושלים עיר מלכותו כצפור בכלוב',

והעזרה הצבאית ממצרים באמת התגלתה כ"משענת הקנה הרצוץ" (ל"ו, ו),

(ביטוי שרַב־שָׁקָה האשורי לקח מישעיהו (ל', ב-ג; ל"א, א), הנביא היהודי!

אולם "בלילה ההוא", ליל הפסח (או לילה כמו פסח),

הָכָה ה' במחנה אשור במגפה גדולה (ל"ז, לו), וירושלים ניצלה מחורבן

(בניגוד לשומרון וללכיש ועוד ערים רבות) –

והשיר (שלא היה די כוח אז לשיר אותו בקול), כתוב בישעיהו:

"ביום ההוא יוֹשֵׁר הַשִּׁיר הַזֶּה בְּאַרְץ יְהוּדָה... יִשְׁעָה יְשִׁית חוֹמוֹת וְחַלְלֵ..."

פתחו שערים ויבא גוי צדיק שמר אמונים" (כ"ו, א-ב);

"השיר יהיה לכם כליל התקדש חג (=חג והלל בלילה = פסח),

ושמחת לָבַב כְּהוֹלֵךְ בַּחֲלִיל לְבוֹא בְּהַר ה' אֶל צוֹר יִשְׂרָאֵל" (ל', כט);

"כצפרים עפות כן יגן ה' צ-באות על ירושלם,

גִּנּוֹן וְהַצִּיל – פִּסּוּחַ וְהַמְלִיט" (ל"א, ה).